Część 01

Część ogólna

SPIS TREŚCI

1.1 Podstawa prawna opracowania 3

1.2 Założenia do planu – część definicyjna 7

1.3 Główne cele „Założeń do planu” 12

1.4 Jednostki Samorządu Terytorialnego w świetle regulacji Unii Europejskiej 12

1.5 Dane wejściowe związane z wykonywaniem aktualizacji „Założeń...” 16

1.5.1 Informacje podstawowe 16

1.5.2 Wdrażanie Porozumienia Burmistrzów w gminie 19

1.5.3 Struktury Wspierające 23

1.6 Dane wejściowe związane z wykonywaniem aktualizacji „Założeń...” 24

1.1 Podstawa prawna opracowania

Zakres opracowania wynika z:

1. ustawy z dnia 10.04.1997r. „Prawo energetyczne" Dz.U.2012.1059. z późniejszymi zmianami.
2. ustawy z dnia 27.04.2001r. „Prawo ochrony środowiska" Dz.U.2013.1232. z późniejszymi zmianami
3. umowy zawartej między UM Przemyśl, a wykonawcą opracowania „Biurem Studiów, Projektów i Realizacji Energoprojekt – Katowice" S.A.

Art. 19 ust. 3 „Prawa energetycznego" stanowi:

Projekt założeń powinien określać:

1) ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
2) przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych,
3) możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach odnawialnego źródła energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych,

3a) możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 o efektywności energetycznej,

4) zakres współpracy z innymi gminami.

Tematyka ta została ujęta w poszczególnych częściach niniejszego opracowania.

„Założenia do planu" wymagają współpracy między Gminą, a przedsiębiorstwami energetycznymi.

Zakres tej współpracy określa Art. 19 ust. 4 „Prawa energetycznego", który mówi:

„Przedsiębiorstwa energetyczne udostępniają nieodpłatnie wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) plany, o których mowa w art. 16 ust.1, w zakresie dotyczącym terenu tej gminy oraz propozycje niezbędne do opracowania projektu założeń".

Przywołany art. 16 ust.1 mówi o obowiązku wykonania przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii „Planów rozwoju" w zakresie zaspakajania obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe i energię, uwzględniających plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego gminy albo kierunki rozwoju gminy, określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Projekty planów o których mowa w art.16 ust.1 podlegają uzgodnieniu z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, z wyłączeniem planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie przesyłania i dystrybucji:

1) paliw gazowych, dla mniej niż 50 odbiorców, którym przedsiębiorstwo to dostarcza rocznie mniej niż 50 mln m^3 tych paliw;
2) energii elektrycznej, dla mniej niż 100 odbiorców, którym przedsiębiorstwo to dostarcza rocznie mniej niż 50 GWh tej energii;
3) ciepła.

Ustawa o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.2016.446) nakłada na gminy obowiązek zabezpieczenia zbiorowych potrzeb ich mieszkańców.
Art. 7 ust. 1, pkt. 3 wymienionej ustawy po uwzględnieniu zmian wprowadzonych ustawami: Dz. U. 96 nr 132 poz. 622, Dz. U. 98 nr 162 poz.1126 oraz Dz. U. z 2013r. poz. 594 brzmi: „Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i cieplną oraz gaz". Ustawa kompetencyjna z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. 98. nr 106 poz. 668) wprowadziła do Prawa Energetycznego zmiany, które umożliwiły gminom wywiązanie się z obowiązków nałożonych na nie poprzez ustawę o samorządzie gminnym.
Po wprowadzeniu zmian art. 18 ust. 1 Prawa Energetycznego otrzymał brzmienie:
Do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

1) planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy,

2) planowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy:
   a. miejsc publicznych,
   b. dróg gminnych, dróg powiatowych i dróg wojewódzkich,
   c. dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 460 i 774), przebiegających w granicach terenu zabudowy,
   d. części dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 641 i 901), wymagających odrębnego oświetlenia:
      – przeznaczonych do ruchu pieszych lub rowerów,
      – stanowiących dodatkowe jezdnie obsługujące ruch z terenów przyległych do pasa drogowego drogi krajowej.
3) finansowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy:
   a. ulic,
   b. placów,
   c. dróg gminnych, dróg powiatowych i dróg wojewódzkich,
   d. dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, przebiegających w granicach terenu zabudowy,
   e. części dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, wymagających odrębnego oświetlenia:
      – przeznaczonych do ruchu pieszych lub rowerów,
      – stanowiących dodatkowe jezdnie obsługujące ruch z terenów przyległych do pasa drogowego drogi krajowej.
4) planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.

Ponadto 6 listopada 2008r. weszło w życie kilka istotnych rozporządzeń Ministra Infrastruktury mających wpływ na stronę popytową odbiorców ciepła:

- zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 201 poz. 1238), wraz z późniejszymi zmianami,

- zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (Dz. U. Nr 201 poz. 1239),
- w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno – użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej (Dz. U. Nr 201 poz. 1240).

Rozporządzenia te mają na celu zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło nowego budownictwa, zwłaszcza po roku 2020, kiedy to wszystkie nowe budynki powinny być budowane o charakterystyce energetycznej spełniającej zasadę „niemal zerowego zużycia energii pierwotnej", to znaczy, że ilość energii powinna pochodzić w bardzo wysokim stopniu z energii ze źródeł odnawialnych, w tym energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej na miejscu lub w pobliżu.

Ponadto w roku 2010 znowelizowana została dyrektywa 2002/91/WE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. Celem nowelizacji było między innymi ustanowienie skuteczniejszej promocji, opłacalnej ekonomicznie, poprawy jakości energetycznej budynków.

Z dniem 01.01.2014 weszło w życie Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Dz.U. 2013 poz. 926 z dnia 5 lipca 2013 r.) zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Rozporządzenie to m.in.

- określa nową wartość wskaźnika EP (roczne zapotrzebowanie na energię pierwotną odniesioną do jednostki powierzchni pomieszczeń o regulowanej temperaturze powietrza), który to ma być systematycznie zmniejszany (120 kWh/m^2/rok od dnia 01.01.2014 do 70 kWh/m^2/rok począwszy od dnia 01.01.2021),
- zaostrza wymagania dla izolacyjności przegród budynku,
- zaostrza wymagania dla zastosowania instalacji wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła.

Z dniem 10.10.2015 weszła w życie tzw. „Ustawa antysmogowa", a oficjalną jej nomenklaturą jest „Ustawa z dnia 10.09.2015 o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska" (Dz.U.2015 poz. 1593). Ustawa ta nadaje sejmikowi województwa możliwość przyjęcia w drodze uchwały wprowadzenia ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Ograniczenia i/lub zakazy wprowadzone przez zarząd województwa w drodze uchwały muszą precyzyjnie określać m.in. granice ich obowiązywania oraz rodzaje podmiotów lub instalacji, których obostrzenia te dotyczą. Uchwała ta może również określać m.in. okresy w ciągu roku, w których należy stosować jej zapisy. Co istotne, uchwała ta nie może odnosić się do instalacji, dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego lub pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, a celem wprowadzenia obostrzeń na danym obszarze musi być zapobieganie negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko.

1.2 Założenia do planu – część definicyjna

Zgodnie z informacjami zawartymi w rozdziale 1.2 do zadań własnych gminy należy między innymi: „:... planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy”.

Ustawa „Prawo energetyczne” precyzuje sposób realizacji tego zadania poprzez dwie płaszczyzny:

- planowanie – opracowanie/aktualizacja „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”,
- realizację – czyli opracowanie „Projektu planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”.

Należy w tym miejscu zwrócić szczególną uwagę na różnicę pomiędzy tymi dwoma dokumentami.

„Założenia do planu” są opracowaniem, którego zakres, czas funkcjonowania oraz charakter przypominają strukturę opracowania planistycznego - to jest dokumentu, który wyznacza kierunki działania i podaje alternatywne sposoby ich realizacji, czasem wskazując optymalne rozwiązanie techniczne, jeżeli dane zadanie przewidziane jest do realizacji w najbliższym czasie.

Należy pamiętać, że Gmina nie jest właścicielem systemów energetycznych i nie ma bezpośredniego wpływu na wybór sposobu realizacji zadania od strony technicznej. Zadanie to spoczywa bezpośrednio na przedsiębiorstwach energetycznych zgodnie z Art. 16 ust.1 „Prawa energetycznego”, który stanowi:

„Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii sporządzają dla obszaru swojego działania, plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię, na okres nie krótszy niż 3 lata, uwzględniając:

1) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – w przypadku planów sporządzanych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją paliw gazowych lub energii;
2) ustalenia koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju lub ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województw, albo w przypadku braku takiego planu, strategię rozwoju województwa – w przypadku planów sporządzanych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem paliw gazowych lub energii;
3) politykę energetyczną państwa;
4) dziesięcioletni plan rozwoju sieci o zasięgu wspólnotowym, o którym mowa w art. 8 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/ 2010 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1228/2003 lub w art. 8 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 – w przypadku przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem paliw gazowych lub energii elektrycznej."

i dalej w ustępie 12:

„W celu racjonalizacji przedsięwzięć inwestycyjnych, przy sporządzaniu projektu planu, o których mowa w ust. 1, przedsiębiorstwa energetyczne są obowiązane współpracować z podmiotami przyłączonymi do sieci oraz z gminami, a w przypadku przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem paliw gazowych lub energii elektrycznej współpracować z samorządem województwa, na którego obszarze przedsiębiorstwo to zamierza realizować przedsięwzięcia inwestycyjne; współpraca powinna polegać w szczególności na:

1. przekazywaniu podmiotom przyłączonym do sieci, na ich wniosek, informacji o planowanych przedsięwzięciach w takim zakresie, w jakim przedsięwzięcia te będą miały wpływ na pracę urządzeń przyłączonych do sieci albo na zmianę warunków przyłączenia lub dostawy paliw gazowych lub energii;,
2. zapewnieniu spójności pomiędzy planami przedsiębiorstw energetycznych i założeniami, strategiami oraz planami, o których mowa w art. 19 i art. 20, a w przypadku przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem paliw gazowych lub energii elektrycznej zapewnienie tej spójności dotyczy planów przedsiębiorstw energetycznych i założeń, strategii i planów sporządzanych przez samorząd województwa."

Bardzo istotny jest ust. 12 Art. 16, który daje Gminie możliwość kontrolowania czy Przedsiębiorstwa Energetyczne wprowadzają do swoich „Planów rozwoju" zadania określone w „Projekcie założeń".

„Prawo energetyczne" wprowadza ścisły podział obowiązków w zakresie systemów energetycznych:

- gmina wykonując/aktualizując „Założenia do planu" planuje rozwój systemów energetycznych w określonych okresach bilansowych,
- przedsiębiorstwa energetyczne opracowują sposób wykonania zadania w „Planie rozwoju" i realizują je w założonym okresie.

W związku z powyższym dla sprawnego i harmonijnego rozwoju systemów energetycznych konieczna jest okresowa aktualizacja „Założeń do planu...".

Zgodnie z ustawą „Prawo energetyczne" aktualizacja założeń przeprowadzana jest co 3 lata.

Potwierdzeniem powyższego podejścia jest wymagany „Prawem energetycznym" zakres „Planu rozwoju". Zgodnie z Art.16 ust.7 „Plan rozwoju" powinien zawierać następujące elementy:

1) przewidywany zakres dostarczania paliw gazowych lub energii,
2) przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy albo budowy sieci oraz planowanych nowych źródeł paliw gazowych lub energii, w tym instalacji odnawialnego źródła energii,
3) przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy lub budowy połączeń z systemami gazowymi albo z systemami elektroenergetycznym innych państw – w przypadku planów sporządzanych przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii elektrycznej,
4) przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie paliw i energii u odbiorców, w tym także przedsięwzięcia w zakresie pozyskiwania, transmisji oraz przetwarzania danych pomiarowych z licznika zdalnego odczytu,
5) przewidywany sposób finansowania inwestycji,
6) przewidywane przychody niezbędne do realizacji planów,
7) przewidywany harmonogram realizacji inwestycji.

Powyższe zapisy dowodzą jasno, że „Plany rozwoju" wykonywane przez przedsiębiorstwa energetyczne stanowią zbiór zadań inwestycyjno-modernizacyjnych przyjętych do realizacji w określonym czasie.

Są więc logicznym następstwem opracowanego przez Gminę „Projektu założeń", który po uchwaleniu przez Radę Gminy staje się „Założeniami do planu".
Nie należy zatem traktować Art. 19 ust. 4, który mówi, że „Przedsiębiorstwa energetyczne udostępniają nieodpłatnie wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) plany, o których mowa w art. 16 ust. 1, w zakresie dotyczącym terenu tej gminy oraz propozycje niezbędne do opracowania projektu założeń" jako konieczności zachowania przez Gminę spójności z planami rozwojowymi poszczególnych przedsiębiorstw energetycznych, a jedynie jako materiał, na bazie którego Gmina aktualizuje „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe".

Taki sposób rozumienia powyższych zapisów jest zgodny z zapisami „Prawa energetycznego", które w Art. 20 ust. 1 jednoznacznie wskazują, kiedy zachodzi konieczność wykonania „Projektu planu":
„W przypadku, gdy **plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń**, o których mowa w art. 19 ust. 8, wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, dla obszaru gminy lub jej części. Projekt planu opracowywany jest na podstawie uchwalonych przez radę tej gminy założeń i winien być z nimi zgodny".

Zakres „Projektu planu", zgodnie z Art. 20 ust. 2 powinien obejmować:

1) propozycje w zakresie rozwoju i modernizacji poszczególnych systemów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, wraz z uzasadnieniem ekonomicznym,

1a) propozycje w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji,

1b) propozycje stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej,

2) harmonogram realizacji zadań,

3) przewidywane koszty realizacji proponowanych przedsięwzięć oraz źródło ich finansowania.

W związku z obowiązkiem, jaki spoczywa na gminie tj.: „...planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy", (Art.18 ust. 1 pkt. 1) „Prawa energetycznego" możliwe jest przystąpienie do wykonywania „Projektu planu", gdy:

1) zagrożone jest bezpieczeństwo energetyczne gminy, a przewidywane przez przedsiębiorstwa energetyczne zamierzenia modernizacyjno-inwestycyjne nie wpłyną na jego zapewnienie,
2) gmina chce realizować własną politykę w zakresie rozwoju systemów energetycznych (np. gazyfikacja wybranego obszaru, bądź budowa nowych źródeł ciepła i energii elektrycznej).

Schemat blokowy sposobu funkcjonowania planowania energetycznego na terenie Gminy przedstawiono poniżej:

Rysunek 01.1

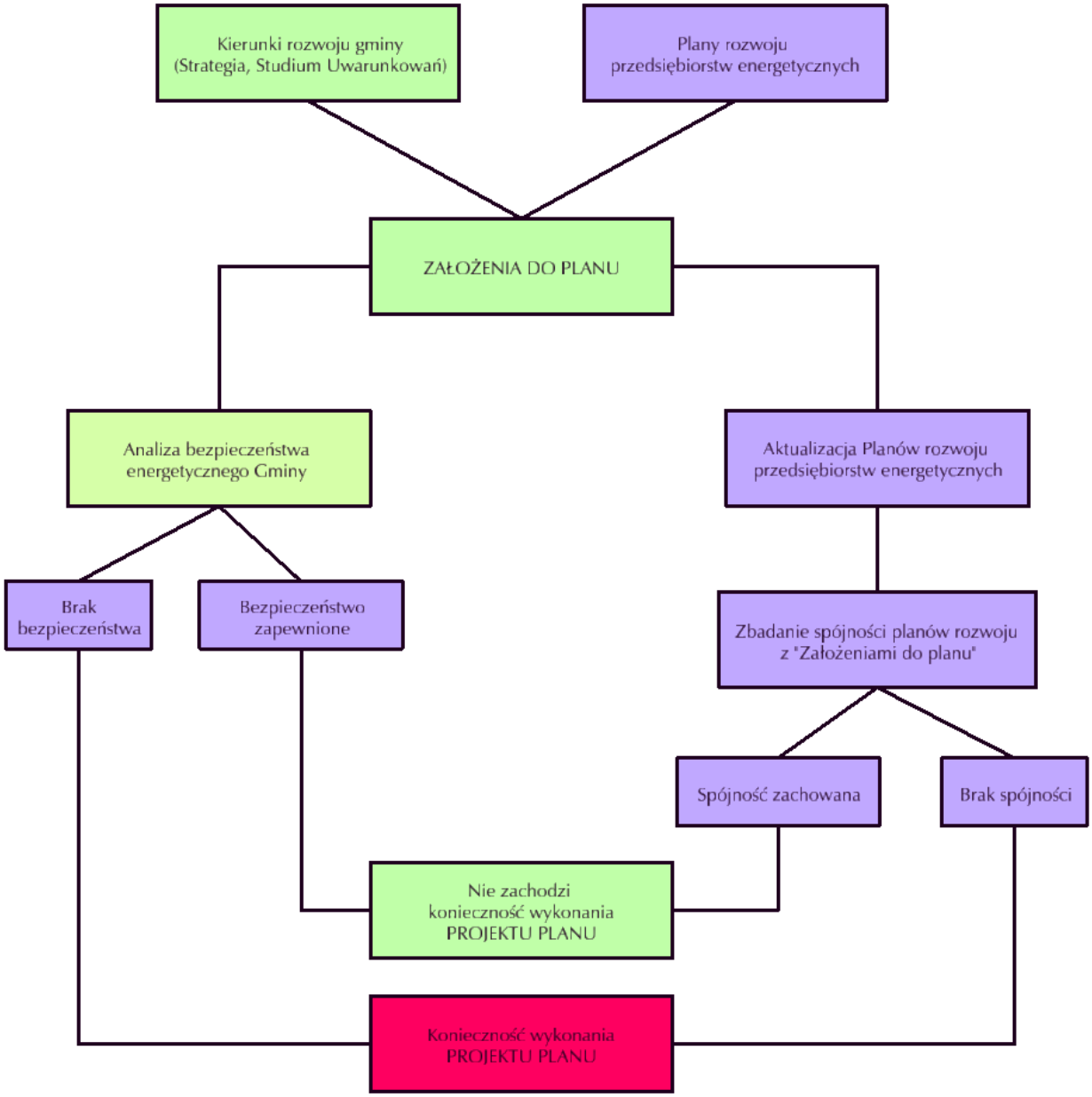

1.3 Główne cele „Założeń do planu”

„Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” to dokument, który na poziomie strategicznym określa i precyzuje politykę energetyczną Gminy. Zawiera on pełną charakterystykę Gminy w zakresie źródeł zasilania, sieci przesyłowych i instalacji odbiorczych wraz z bilansem zużycia energii i paliw. Jest to dokument, określający w założonym okresie, potrzeby energetyczne Gminy oraz możliwości i sposób ich pokrycia.

Główne cele „Założeń do planu”:

1) ocena stanu bezpieczeństwa energetycznego Gminy w zakresie stanu istniejącego jak również perspektywy bilansowej,
2) ocena dostosowania planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych do strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy,
3) rozwój konkurencji na rynku energii,
4) zaproponowanie optymalnego modelu pokrycia potrzeb energetycznych na terenie Gminy,
5) zapewnienie odbiorcom energii pełnej dostępności usług energetycznych oraz ich racjonalnej ceny,
6) minimalizacja kosztów usług energetycznych,
7) zapewnienie zgodności rozwoju energetycznego Gminy z „Polityką energetyczną Polski”,
8) ocena potencjału paliw odnawialnych ze wskazaniem możliwości jej wykorzystania,
9) poprawa stanu środowiska naturalnego,
10) zdefiniowanie przedsiębiorstwom energetycznym przyszłego, lokalnego rynku energii, uwiarygodnienia popytu na energię, a co za tym idzie uniknięcie nietrafionych inwestycji w zakresie wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii.

1.4 Jednostki Samorządu Terytorialnego w świetle regulacji Unii Europejskiej

Podstawowym źródłem istniejących obowiązków Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST), wynikających z regulacji Unii Europejskiej (UE) jest tak zwany pakiet 3x20 (inaczej zwany również pakietem klimatyczno-energetycznym), przedstawiony w styczniu 2007 roku, a w późniejszym okresie wdrożony przez UE.

Pakiet 3x20 charakteryzuje się trzema podstawowymi celami:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w 2020 r. w porównaniu do bazowego 1990 r. i 30% zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w 2020 r. w UE w przypadku, gdyby uzyskano światowe porozumienie co do redukcji gazów cieplarnianych,

- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej do 20% w 2020 r., w tym 10% udziału biopaliw w zużyciu paliw pędnych,
- zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20% do 2020 r. w porównaniu do prognozy zapotrzebowania na paliwa i energię.

Ze względu na istniejące na wszelkich szczeblach różnice pomiędzy krajami członkowskimi UE, każde państwo ma za zadanie zrealizować powyższe cele w różnym stopniu. Polska zobowiązana została do zwiększeniu udziału OZE w strukturze energii pierwotnej do 15% w stosunku do roku 2005, jako roku bazowego oraz wprowadzenie limitu emisji gazów cieplarnianych na poziomie 114% emisji również w stosunku do 2005 roku, jako roku bazowego (w sektorach nie objętych EU ETS – europejskim systemie handlu uprawnieniami do emisji).

Pomimo, że podpisany przez państwa członkowskie pakiet 3x20 nie narzucił na JST jakichkolwiek obowiązków, był on najistotniejszym powodem, dla którego Polska przygotowała dokument pt. „Polityka energetyczna Polski do roku 2030", który to, uzupełniany w późniejszym czasie o nowe regulacje prawne (np. Ustawa o efektywności energetycznej) wymusił podjęcie przez JST działań zmierzających do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego.

Szczegółowy opis Polityki Energetycznej Polski do roku 2030, ujmującej uwarunkowania wynikające z wejścia w życie pakietu 3x20 przedstawione zostały w części 02 niniejszego opracowania.
Nie wszystkie powyżej wymienione zadania leżą w sposób bezpośredni w gestii samorządów. Niektóre z wyżej wymienionych pozycji to działania na szczeblu lokalnym, ale przeznaczone do realizacji, na podstawie oddzielnych przepisów prawnych, przez np. Przedsiębiorstwa Energetyczne. Co istotne, w powyższym dokumencie zawarto zobowiązanie sektora publicznego do pełnienia wzorcowej roli w oszczędnym gospodarowaniu energią.
W zakresie efektywności energetycznej Unia Europejska wydała Dyrektywę UE 2006/32/WE, która to częściowo została ujęta w opracowanym w 2007 roku Krajowym Planie Działań dotyczącym efektywności energetycznej. Jego uzupełnieniem jest Ustawa o efektywności energetycznej (z dnia 15 kwietnia 2011 roku). Ustanowiony w roku 2007 Krajowy Plan Działań został wyparty później przez Drugi Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski, z dnia 2 kwietnia 2012, poprzedzony również dyrektywą 2010/31/WE.

Zgodnie z art. 10 Ustawy o efektywności energetycznej, jednostka sektora publicznego, realizując swoje zadania, stosuje co najmniej dwa ze środków poprawy efektywności energetycznej wymienionych poniżej:

1) umowa, której przedmiotem jest realizacja i finansowanie przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej;
2) nabycie nowego urządzenia, instalacji lub pojazdu, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji;
3) wymiana eksploatowanego urządzenia, instalacji lub pojazdu na urządzenie, instalację lub pojazd, o których mowa w pkt 2, albo ich modernizacja;
4) nabycie lub wynajęcie efektywnych energetycznie budynków lub ich części albo przebudowa lub remont użytkowanych budynków, w tym realizacja przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz.U.2014.712);
5) sporządzenie audytu energetycznego w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów eksploatowanych budynków w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U.2016.290), o powierzchni użytkowej powyżej 500 m^2, których jednostka sektora publicznego jest właścicielem lub zarządcą.

Na mocy tego artykułu jednostka sektora publicznego została zobligowana do informowania o stosowanych środkach poprawy efektywności energetycznej na swojej stronie internetowej lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

W Drugim Krajowym Planie Działań (…) czytamy natomiast, iż wyznaczono krajowe cele do osiągnięcia w zakresie zmniejszenia o 9% energii finalnej do roku 2016 i stanowi wartość 53 452 GWh.

Określone w dokumencie środki poprawy efektywności to:

1. Środki w sektorze mieszkalnictwa (gospodarstwa domowe)
   a. Fundusz Termomodernizacji i Remontów (kontynuacja).
2. Środki w sektorze publicznym
   a. System zielonych inwestycji (Część 1) - zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej (nowy).
   b. System zielonych inwestycji (Część 5) - zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych (nowy).

c. Program Operacyjny „Oszczędność energii i promocja odnawialnych źródeł energii" dla wykorzystania środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w latach 2012 – 2017 (nowy, program w przygotowaniu).
d. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) - Działanie 9.3 Termomodernizacja obiektów Użyteczności publicznej (kontynuacja).

3. Środki w sektorze przemysłu i MŚP
   a. Efektywne wykorzystanie energii (Część 1) - Dofinansowanie audytów energetycznych i elektroenergetycznych w przedsiębiorstwach (nowy).
   b. Efektywne wykorzystanie energii (Część 2) - Dofinansowanie zadań inwestycyjnych prowadzących do oszczędności energii lub do wzrostu efektywności energetycznej przedsiębiorstw (nowy).
   c. Program dostępu do instrumentów finansowych dla sektora MŚP (PolSEFF) (nowy).
   d. Program Priorytetowy Inteligentne sieci energetyczne (nowy; program rozpoczął się w 2012 r.).
   e. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) - Działanie 9.2 Efektywna dystrybucja energii (kontynuacja).
   f. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) - Działanie 9.1 Wysokosprawne wytwarzanie energii (kontynuacja).
4. Środki w sektorze transportu
   a. Systemy zarządzania ruchem i optymalizacja przewozu towarów (kontynuacja).
   b. Wymiana floty w zakładach komunikacji miejskiej oraz promocja ekojazdy (nowy program rozpoczął się w 2012 r.).
5. Środki horyzontalne
   a. System świadectw efektywności energetycznej tzw. białych certyfikatów (nowy).
   b. Kampanie informacyjne, szkolenia i edukacja w zakresie poprawy efektywności energetycznej (kontynuacja).

Szczegółowe opisy wszystkich powyższych programów znajdują się w omawianym dokumencie.

Wspomnieć należy również o najnowszej Dyrektywie 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, która to określa cele w osiągnięciu oszczędności energii pierwotnej na poziomie 20% do roku 2020.

Najistotniejszymi wymogami tej dyrektywy są zobowiązania krajów członkowskich do:

- corocznej renowacji 3% całkowitej powierzchni użytkowej budynków będących własnością instytucji rządowych (począwszy od dnia 01.01 2014),
- rekomendacji instytucjom publicznym przyjęcia „Planu na rzecz efektywności energetycznej”,
- osiągnięcie przez wszystkich dystrybutorów energii lub wszystkie przedsiębiorstwa prowadzące detaliczną sprzedaż energii, które prowadzą działalność na terytorium danego państwa członkowskiego, rocznych oszczędności energii równych 1,5 % ich wielkości sprzedaży energii w poprzednim roku w tym państwie członkowskim z pominięciem energii wykorzystanej w transporcie. Wspomnianą wielkość oszczędności energii strony zobowiązane osiągają wśród odbiorców końcowych,
- obowiązkowe audyty energetyczne dużych przedsiębiorstw,
- zachęcanie małych i średnich przedsiębiorstw a także gospodarstw domowych do sporządzania audytów energetycznych.

1.5 Dane wejściowe związane z wykonywaniem aktualizacji „Założeń...”

1.5.1 Informacje podstawowe

Ogólnodostępne szacunki wskazują, że zużycie energii a także emisja do atmosfery zanieczyszczeń, w tym również emisja CO_2, wynika przede wszystkim w związku z funkcjonowaniem obszarów miejskich. Mając na uwadze przyjęte przez UE cele, przedstawione w postaci pakietu 3x20, powstała inicjatywa mająca doprowadzić do osiągnięcia tych ambitnych założeń – Porozumienie między Burmistrzami (Covenant of Mayors). Miasto Przemyśl nie jest członkiem przedmiotowego porozumienia, lecz jego działalność jest godna omówienia.

W chwili obecnej (wrzesień 2016) do Porozumienia przystąpiło 54 samorządów w Polsce oraz ponad 6,1 tysiąca w Europie.

Porozumienie burmistrzów to ruch europejski skupiający władze lokalne i regionalne, które zobowiązują się do podniesienia efektywności energetycznej, oraz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii na swoim obszarze. „Porozumienie burmistrzów” powstało ze względu na:

- potwierdzenia Międzynarodowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC), że zmiany klimatyczne są zjawiskiem realnym, które spowodowane jest w dużej mierze wykorzystywaniem energii na potrzeby ludzkiej działalności,
- przyjęcie pakietu „3x20”,

- „Plan działania Unii Europejskiej na rzecz racjonalizacji zużycia energii: sposoby wykorzystywania potencjału", który wymaga zawarcia „Porozumienia między burmistrzami" jako działania pierwszoplanowego,
- fakt, że Komitet Regionów podkreśla potrzebę połączenia sił lokalnych i regionalnych, ponieważ zarządzanie wieloszczeblowe jest efektywnym narzędziem i w związku z tym zachęca regiony do zaangażowania się w porozumienie między burmistrzami,
- zobowiązania z Aalborga, na których opiera się wiele podejmowanych aktualnie wysiłków na rzecz zrównoważonego rozwoju miast, oraz procesów w ramach agendy lokalnej 21,
- przyczynianie się bezpośrednio i pośrednio (poprzez produkty i usługi, z których korzystają ich obywatele) miast do ponad połowy emisji gazów cieplarnianych pochodzących z wykorzystania energii koniecznej na potrzeby ludzkiej działalności,
- wywiązanie się Unii Europejskiej ze zobowiązania do ograniczenia emisji będzie możliwe tylko pod warunkiem zaangażowania podmiotów lokalnych i społeczeństwa,
- konieczność władz lokalnych i regionalnych, jako jednostek administracyjnych najbliższych obywatelom do inicjowania działań,
- kompetencje władz lokalnych, w których leży wiele działań mających na celu zapobieganie rozregulowania klimatu.

Burmistrzowie miast, którzy zdecydowali się przystąpić do projektu zobowiązani są do wykroczenia poza cele wyznaczone dla UE do roku 2020 poprzez zmniejszenie emisji dwutlenku węgla w podlegających im jednostkach terytorialnych o co najmniej 20% dzięki wdrożeniu planów działań na rzecz zrównoważonej energii w dziedzinach wchodzących w zakres kompetencji: zobowiązanie takie i plan działań zostają ratyfikowane w drodze odpowiednich procesów:

- przygotowanie służącej za punkt odniesienia inwentaryzacji emisji jako podstawy planu działań na rzecz zrównoważonej energii,
- przedstawienie planu działań na rzecz zrównoważonej energii w ciągu roku po oficjalnym przystąpieniu przez każdego z burmistrzów do Porozumienia,
- przystosowanie struktury miejskiej, w tym zapewnienie wystarczających zasobów ludzkich, by podjąć niezbędne działania,
- zmobilizowanie społeczeństwa obywatelskiego na podlegających obszarach do udziału w opracowaniu planu działań, określeniu strategii i środków koniecznych do wdrożenia i zrealizowania jego celów – każda jednostka terytorialna opracuje plan i prześle go do Sekretariatu Porozumienia w ciągu roku od przystąpienia do niego,

- przedstawienie co najmniej raz na dwa lata sprawozdania z wdrażania służącego ocenie, monitorowaniu u weryfikacji celów,
- dzielenie się doświadczeniami i fachową wiedzą z innymi jednostkami terytorialnymi,
- organizacja Dni Energii, oraz Dni Porozumienia Miast we współpracy z Komisją Europejską i innymi zainteresowanymi stronami, co umożliwi obywatelom bezpośrednie skorzystanie z możliwości i czerpanie korzyści wynikających z bardziej racjonalnego wykorzystywania energii, a także pozwoli na regularne informowanie lokalnych środków przekazu o postępach w realizacji plany działań,
- Aktywne uczestnictwo w corocznej Konferencji Burmistrzów UE na rzecz Zrównoważonej Energii dla Europy.

Porozumienie Burmistrzów jest otwarte dla wszystkich samorządów lokalnych wybranych w demokratycznych wyborach, niezależnie od ich rozmiaru oraz stopnia realizacji działań na rzecz ochrony klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii.

Samorządy lokalne mogą przystąpić do Porozumienia Burmistrzów w dowolnej chwili, nie ma ograniczenia czasowego. Uroczyste ceremonie podpisania Porozumienia, dające Burmistrzom możliwość złożenia publicznego podpisu oraz pokazania się na forum międzynarodowym, mają natomiast miejsce raz w roku.

Przystąpienie do Porozumienia Burmistrzów daje możliwość:

- włączenia się w globalną walkę ze zmianami klimatu, których negatywne konsekwencje odczuwane są także na szczeblu lokalnym,
- zademonstrowania swojego zaangażowania w ochronę środowiska oraz efektywną gospodarkę zasobami,
- podniesienia bezpieczeństwa energetycznego miasta/gminy,
- poprawy jakości życia mieszkańców,
- ograniczenia zużycia energii, a co za tym idzie ograniczenia wydatków na energię,
- lepszego dostępu do europejskich i krajowych źródeł finansowania,
- zapewnienia stabilnego środowiska dla rozwoju biznesu,
- utworzenia nowych miejsc pracy,
- poprawy wizerunku miasta/gminy,
- współpracy sieciowej i wymiany doświadczeń z innymi sygnatariuszami Porozumienia.

Każdy z sygnatariuszy Porozumienia może liczyć na wsparcie ze strony Komisji Europejskiej poprzez:

- Biuro Porozumienia Burmistrzów odpowiedzialne za promocję inicjatywy, koordynację działań związanych z jej realizacją oraz wspieranie sygnatariuszy Porozumienia;
- stronę internetową służącą promocji Porozumienia oraz dzieleniu się sukcesami;
- narzędzia i dokumenty (poradniki, szablony, itp.) mające ułatwić sporządzenie standaryzowanej inwentaryzacji emisji oraz Planu działań pozostającego w zgodzie z już istniejącymi dokumentami (inne obowiązujące plany i programy);
- programy finansujące, w tym przede wszystkim programy Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Fundusze Strukturalne, itp.;
- wydarzenia mające służyć promocji sygnatariuszy Porozumienia na szczeblu europejskim;
- sieć Koordynatorów Porozumienia i Organizacji Wspierających Porozumienie, pomagających miastom i gminom w wywiązaniu się ze zobowiązań wynikających z przystąpienia do Porozumienia.

1.5.2 Wdrażanie Porozumienia Burmistrzów w gminie

Metodykę wdrożenia Porozumienia w gminie przedstawia poniższy wykres pochodzący z oficjalnej strony Porozumienia - www.porozumienieburmistrzow.eu:

Rysunek 01.2

Według Poradnika dot. planu SEAP przygotowywanie i wdrażanie zrównoważonej polityki energetycznej stanowi wyzwanie i jest czasochłonnym procesem, który musi być systematycznie planowany i zarządzany. Wymaga on współpracy i koordynacji różnych wydziałów lokalnej administracji, takich jak wydział ochrony środowiska, zagospodarowania gruntów i planowania przestrzennego, gospodarki i spraw społecznych, budownictwa i infrastruktury, transportu, finansów, ds. przetargów itp. Ponadto jednym z warunków decydujących o sukcesie całego procesu opracowania, wdrażania i monitorowania SEAP jest, aby nie był on postrzegany przez różne wydziały lokalnej administracji jako dokument zewnętrzny, ale był zintegrowany z ich codzienną pracą: mobilnością i planowaniem przestrzeni miejskich, zarządzaniem własnością komunalną (budynkami, taborem miejskim, oświetleniem publicznym…), wewnętrzną i zewnętrzną komunikacją, zamówieniami publicznymi itd.

Jasna struktura administracyjna oraz przydział obowiązków stanowią warunek wstępny udanego i zrównoważonego wdrażania SEAP. Brak koordynacji pomiędzy rozmaitymi liniami politycznymi, wydziałami urzędu miasta/gminy oraz zewnętrznymi organizacjami to poważna wada planowania energetycznego czy planowania w dziedzinie transportu w wielu samorządach.

Dlatego „Przystosowanie struktur miejskich wraz z przydzieleniem odpowiednich zasobów kadrowych" stanowi formalne zobowiązanie ze strony miast podpisujących Porozumienie Burmistrzów. A zatem wszyscy sygnatariusze Porozumienia powinni dostosować i zoptymalizować swoje wewnętrzne struktury administracyjne. Powinni przydzielić określonym wydziałom stosowne kompetencje, a także wystarczające zasoby finansowe i kadrowe, aby mogły realizować zobowiązania podjęte w ramach Porozumienia Burmistrzów.

Tam gdzie na potrzeby podobnych działań już wcześniej zostały utworzone odpowiednie struktury organizacyjne (jednostka ds. zarządzania energią, jednostka koordynująca realizację programu Lokalna Agenda 21 itp.), mogą one zostać wykorzystane do realizacji zadań związanych z Porozumieniem Burmistrzów. Już na początku procesu opracowywania SEAP należy wskazać osobę odpowiedzialną za cały ten proces. Musi ona posiadać pełne wsparcie ze strony samorządu i władz, a także konieczny czas i środki budżetowe, aby móc zrealizować swoje zadania. W dużych miastach taka osoba może mieć do dyspozycji nawet specjalną jednostkę organizacyjną i odpowiedni personel. W zależności od rozmiaru miasta czy gminy konieczne może również okazać się wyznaczenie jednej osoby do zbierania danych i przeprowadzenia inwentaryzacji emisji CO_2. Przykładem takiej struktury organizacyjnej może być struktura złożona z dwóch grup:

- Komitet sterujący utworzony przez polityków i kierowników wyższego szczebla. Jego misją jest wskazanie strategicznego kierunku oraz zapewnienie koniecznego wsparcia politycznego dla całego procesu.
- Jedna lub kilka grup roboczych, które tworzą kierownik ds. planowania energetycznego, kluczowi pracownicy różnych wydziałów urzędu miasta lub gminy, instytucji publicznych itp. Ich zadanie polega na opracowaniu SEAP, realizacji działań, zapewnieniu udziału interesariuszy, organizowaniu monitoringu, pisaniu raportów itp. W grupach roboczych mogą znaleźć się osoby bezpośrednio zaangażowane w działania przewidziane w SEAP, ale nie pracujące w urzędzie miasta czy gminy.

Zarówno komitetowi sterującemu, jak i grupie roboczej potrzebna jest osoba pełniąca funkcję lidera, chociaż oba te zespoły powinny móc pracować wspólnie. Niezbędne jest, aby jasno określić cele i zadania każdej z tych grup. Zaleca się stworzenie dokładnego programu spotkań oraz strategii raportowania, co pozwoli zyskać pełną kontrolę nad procesem przygotowania, wdrażania i raportowania SEAP. Zasadniczą kwestię stanowi zintegrowanie zrównoważonego zarządzania energią z innymi działaniami i inicjatywami realizowanymi przez odpowiednie wydziały miejskie. Należy się także upewnić, że samorząd lokalny uczynił z zarządzania energią element swojego ogólnego planowania.

Wymagana jest także współpraca międzywydziałowa i międzysektorowa oraz zgodność i integracja celów organizacyjnych z celami opisanymi w SEAP. Stworzenie schematu blokowego ilustrującego różne interakcje zachodzące pomiędzy zaangażowanymi wydziałami i osobami pomoże wskazać, jakie zmiany w organizacji urzędu miasta czy gminy mogą okazać się konieczne. Role i obowiązki należy rozdzielić pomiędzy jak największą liczbę najważniejszych pracowników administracji, aby osiągnąć maksymalne zaangażowanie całego urzędu w proces przygotowania i wdrażania SEAP. W dotarciu do pracowników różnych wydziałów urzędu miasta czy gminy i przekonaniu ich do zaangażowania się w realizację zobowiązań podjętych w ramach Porozumienia Burmistrzów może pomóc specjalna kampania komunikacyjna. Ponadto nie należy zaniedbywać odpowiednich szkoleń, np. z zakresu kompetencji technicznych (dotyczących efektywności energetycznej, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, efektywnego transportu...), zarządzania projektami, zarządzania danymi (brak umiejętności w tej dziedzinie może stanowić poważną przeszkodę), zarządzania finansami, przygotowania projektów inwestycyjnych oraz komunikacji (jak promować zmiany zachowań itp.). Bardzo pożyteczna może okazać się tutaj współpraca z lokalnymi uczelniami.

Poniżej przedstawiono przykłady struktur administracyjnych, które utworzyły miast Monachium i Leicester, aby opracować i wdrożyć swoje lokalne strategie energetyczne.

Struktura miasta Monachium została przedstawiona na poniższym schemacie:

Rysunek 01.3

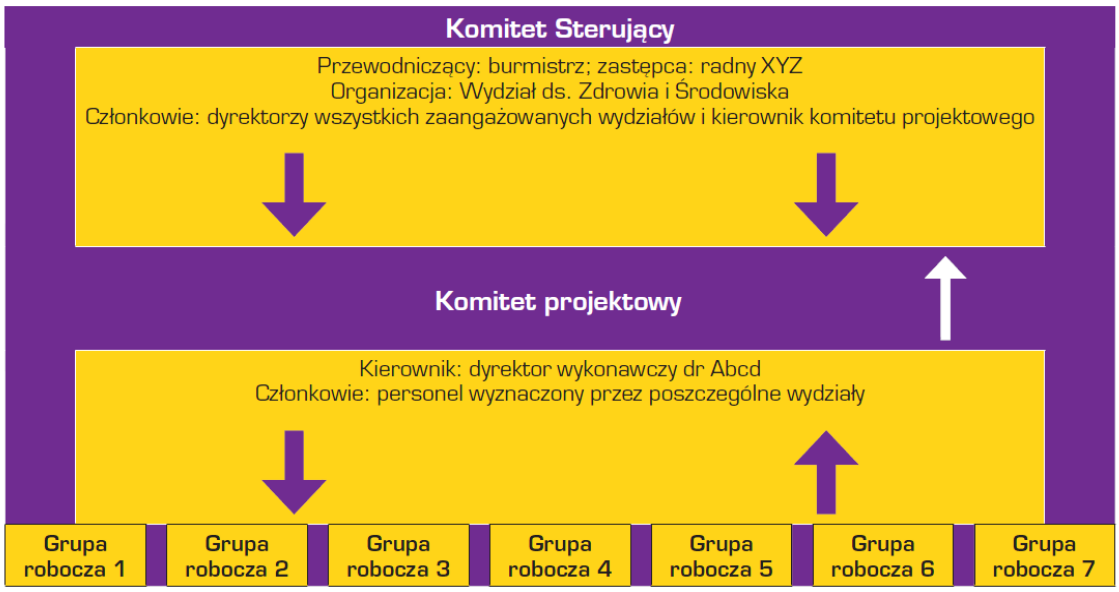

Źródło: Poradnik dot. planu SEAP

Struktura miasta Leicester została przedstawiona natomiast poniżej:

Rysunek 01.4

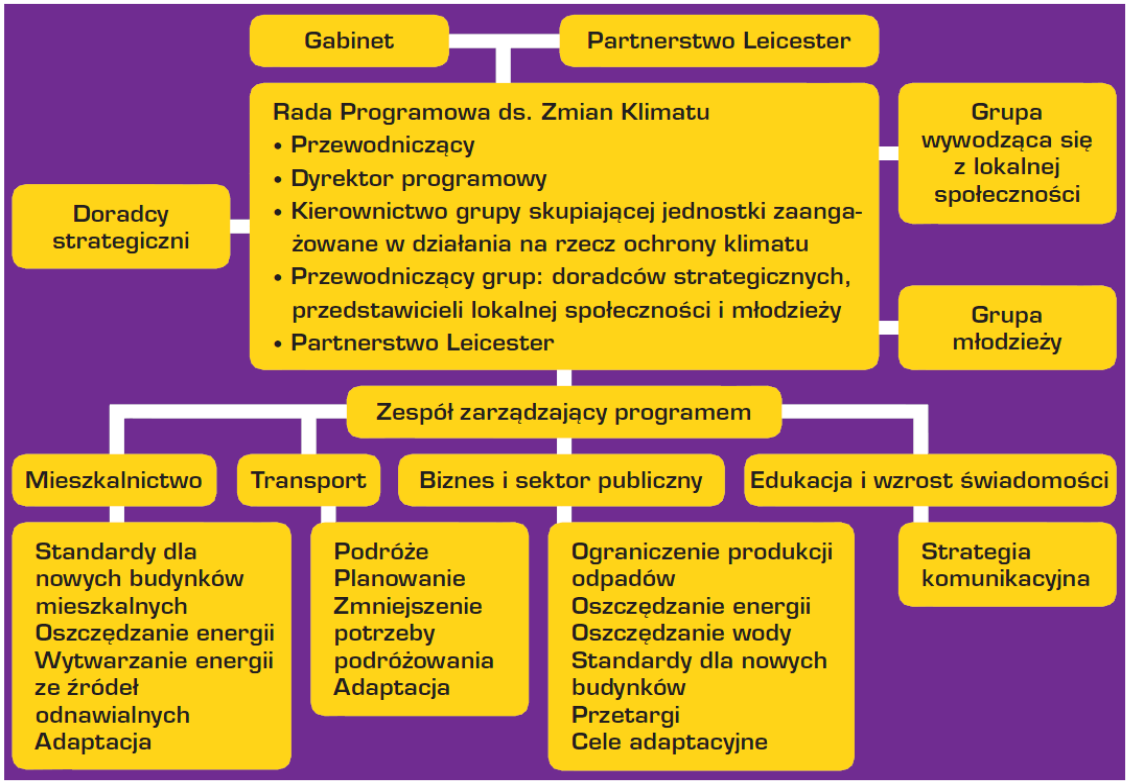

Źródło: Poradnik dot. planu SEAP

W zależności od wielkości i dostępności zasobów kadrowych samorząd lokalny może skorzystać z pomocy Struktur Wspierających lub agencji energetycznych. Może nawet zlecać innym niektóre zadania (np. opracowanie bazowej inwentaryzacji emisji) lub też korzystać z pomocy stażystów (studenci czy doktoranci mogą wykonać większą część pracy związanej ze zbieraniem danych i wprowadzaniem ich do narzędzia wyliczającego wielkość emisji gazów cieplarnianych).

1.5.3 Struktury Wspierające

Samorządy, które nie posiadają odpowiednich umiejętności lub zasobów, aby samodzielnie przygotować i wdrożyć SEAP, mogą otrzymać wsparcie od organizacji lub administracji posiadających takie zdolności. Struktury Wspierające (Koordynatorzy Porozumienia i Organizacje Wspierające) zapewniają strategiczną pomoc oraz wsparcie techniczne i finansowe samorządom mającym polityczną wolę podpisania Porozumienia Burmistrzów, którym jednak brak umiejętności i/lub zasobów, by wypełnić związane z nim zobowiązania.
Struktury Wspierające są również powołane do bliskiego kontaktu z Komisją Europejską i Biurem Porozumienia Burmistrzów, aby mogły zapewnić możliwie najlepsze wdrażanie Porozumienia. Dlatego Struktury Wspierające są oficjalnie uznawane przez Komisję za głównych sprzymierzeńców w przekazywaniu przesłania Porozumienia i zwiększaniu jego oddziaływania. Istnieją dwa typy Struktur Wspierających:

1. Krajowe i regionalne organy administracji publicznej, regiony, hrabstwa, prowincje, aglomeracje (Koordynatorzy Porozumienia),
2. Sieci lub stowarzyszenia władz lokalnych i regionalnych (Organizacje Wspierające).

Koordynatorzy Porozumienia i Organizacje Wspierające mogą zaoferować miastom i gminom bezpośrednie wsparcie techniczne i finansowe, takie jak:

- Mobilizowanie ekspertów technicznych w celu udzielenia sygnatariuszom Porozumienia pomocy w przygotowaniu bazowej inwentaryzacji emisji (BEI) lub Planu działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP),
- Opracowanie lub przystosowanie metodologii opracowania SEAP, z uwzględnieniem narodowego lub regionalnego kontekstu,
- Wskazanie możliwości w zakresie finansowania wdrażania SEAP,
- Przeszkolenie lokalnych urzędników, którzy będą najbardziej zaangażowani w przygotowanie i wdrażanie SEAP.

Przykładowe działania struktur wspierających, jakie można wymienić to:

- Region Andaluzja przeprowadził na swoim obszarze inwentaryzację emisji, która zostanie wykorzystana przez sygnatariuszy Porozumienia z tego regionu do opracowania ich Planów działań.
- Polska Sieć „Energie Cités" (PNEC) zapewniła bezpośrednie wsparcie techniczne czterem polskim miastom, które w 2009 r. przystąpiły do Porozumienia Burmistrzów. Pomoc ta opierała się na metodologii opracowanej w ramach projektu MODEL (Management Of Domains related to Energy in Local authorities – Zarządzanie energią w gminach) współfinansowanego z europejskiego programu IEE. PNEC nadal wspiera wszystkich polskich sygnatariuszy Porozumienia Burmistrzów oraz polskie miasta pragnące przyłączyć się do tej inicjatywy.
- Prowincja Barcelona nie tylko bezpośrednio sfinansowała opracowanie SEAP we wspieranych przez nią miastach będących sygnatariuszami Porozumienia, ale także, korzystając z instrumentu finansowego ELENA (European Local Energy Assistance), przygotowuje program inwestycyjny obejmujący m.in. instalację systemów fotowoltaicznych, z którego te miasta skorzystają.

1.6 Dane wejściowe związane z wykonywaniem aktualizacji „Założeń..."

Poniżej wyszczególniono podmioty, których materiały stanowiły najistotniejsze dane wejściowe do aktualizacji „Założeń...":

- Urząd Miasta Przemyśl
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o.,
- GAZ-SYSTEM S.A. Tarnów,
- Karpacka Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Oddział w Jarosławiu,
- PGNIG S.A. Karpacki Oddział Handlowy w Tarnowie,
- Polskie Sieci Energetyczne S.A., Oddział w Radomiu,
- PGE Obrót S.A. Oddział w Zamościu,
- Gminy sąsiadujące.